

Metod Turnšek

Na Višarjah zvoni

Metod Turnšek
NA VIŠARJAH ZVONI
Roman

Šesta knjiga knjižne zbirke
METOD TURNŠEK: EPIKA, POVESTI IN ROMANI

Zbirka obsega 7 knjig:

1. Božja planina (izšlo 2009)
2. In hrumela je Drava (izšlo 2011)
3. Stoji na rebri grad (izšlo 2012)
4. Med koroškimi brati (izšlo 2013)
5. Črni Hanej (izšlo 2014)
6. Na Višarjah zvoni
7. Novele (kratka proza)

Na naslovnici je akrilna slika: Dražen Kalšan: Čolni in mesto. Vokencu je Maksim Gaspari: Od morja proti Višarjam. Na zadnji platnici je fotografija Milana Grega: Dajina domovina Beneška Slovenija, vasi Bardo (Lusevera) in Ter, odkoder so romarji.

Metod Turnšek

*Na
Višarjah
zvoni*

Roman

Prva knjiga

Družina
Ljubljana 2015

NA VIŠARJAH ZVONI
Metod Turnšek

Šesta knjiga knjižne zbirke:
METOD TURNŠEK: EPIKA, POVESTI IN ROMANI

Uredil: dr. Milan Dolgan
© Družina d. o. o.
Izdaja: Prva izdaja
Jezikovni pregled: Milan Dolgan
Sliki na naslovnici:
Maksim Gaspari: Mladenič, ki moli pri kapelici pod gorami
Dražen Kalšan: Čolni in mesto
Grafična priprava: Brane Beno, Družina d. o. o.
Naslovnica: Benjamin Štefe
Izdala in založila: Družina d. o. o.
Odgovarja: Tone Rode
Tisk: tiskano v Sloveniji
Naklada: 300 izvodov
Ljubljana 2015
Prvotna izdaja: Slomškova založba,
sedma knjiga, Gorica 1969

Več informacij o knjigah založbe
Družina dobite na www.druzina.si

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-31

TURNŠEK, Metod

Na Višarjah zvoni : roman / Metod Turnšek. – 1. izd. –
Ljubljana : Družina, 2015-. – (Knjižna zbirka Epika, povesti
in romani / Metod Turnšek ; knj. 6)

Knj. 1. - 2015

ISBN 978-961-04-0134-6 (zv. 1)

277534464

NA VIŠARJAH ZVONI

PRVA KNJIGA

1

Po Jurjevem se je vreme v Kanalski dolini kar naredilo. Sneg se je ob toplih vetrovih dan za dnem naglo umikal pod Višarje, Poldnevnik in druge gore. Le Ponce, Mangart, Viš in Montaž so bili še docela pod iskrečo se snežno odejo. Po Ojstrniku in v Tinjem logu pa je sonce sneg že pojelo, saj se je vanju že cele tedne dobro upiralo.

Dolina je ozelenela in oživila. Cvetk po tratah je klilo in dehtelo vse pisano. Popje v drevju se je napenjalo in pokalo v prve cvete. Ptiči so živahno gostoleli ob domovih in gori v hostah. Od Lipalje vesi, Lužnic in Naborjeta pa noter v Ukve, Ovčjo vas, Žabnice in dol do Trbiža in še onstran proti Kokovi, Rajblju in Beli Peči je mrgolelo ljudi po njivah, senožehtih in obronkih host. Praznili so senike, čistili travnike, vozili gnoj na njive, orali in branali in že sadili. Najbolj se jim je mudilo za sajenje krompirjevih »hrušk« ali »zemljice«, kot pravijo temu sadežu v tej dolini.

Pri Bisernikovih v Ovčji vasi so tam za cerkvijo hkrati z »zemljico« sadili tudi bob, da bi bil bolj zgođen in debelejši. Tudi bob je dobra hrana, zlasti zdaj v vojni čas, ko tako rado vsega zmanjka.

Mati Roza je brhki dvaindvajsetletni hčeri Zali urno name-
tavala pod motiko zdaj »zemljico« zdaj bob. Zali je razgreto
lice rožno cvetelo. Izpod nazaj zavezane rute so ji silili temni
kodri. Oče Ilej je s hlapčičem in volom branal zadnji ogon zo-
rane zemlje prav blizu. Zato se mati in hči med delom nista
marali pomenkovati. Ko je pa oče vrgel plug in brano v vozni
koš in sta s hlapčičem pognala vola Prama proti domu, sta
mati in hči sicer zelo hiteli, da bi do mraka zmogli vso zora-
no zemljo, vendar sta z delom kdaj pa kdaj prestali. Mati se
je zravnala s svojim bolečim križem in se morala oddahnuti.
Tudi Zala se je zravnala in motiko ponudila materi, da se je
nanjo oprla.

Dečva se je zazrla proti Žabnicam. Iz prsi se ji je iztrgal
globok vzdih, misel se ji je pomudila pri nekom.

Materi je bilo dobro znano, da se Tropanov Bošt že od lan-
skega poletja zanima za Zalo. Kar se je pred Veliko nočjo vr-
nil iz Ljubljane, prav gosposki, čeprav je iz navadne, srednje
kmetije, se vsaj enkrat v tednu gotovo prikaže v Ovčji vasi.

Mati je od strani uprla pogled v Zalin obraz. Z obličja ji je
bistro brala, kaj dečva zdaj misli, po kom koprni. Rekla pa ni
nič. Tudi sama se je zagrebla v svojo misel, kako pravzaprav
bi. Ali naj oče Ilej vse, hišo in posestvo, dá Zali, ki že iz mla-
dih dni vsa živi domu in delu, ali pa naj hišo prepusti mlajši,
slabotnejši Zofki, šivilji doma, da tudi ne bo kaj prikrajšana,
saj sta vendarle obe njuni.

Bošt ima hišo doma. No, pa tudi v Ovčji vasi jo lahko po-
stavi, saj ima kaj pod palcem. Poleti planini na Višarjah. Cer-
kovniška služba mu že kaj vrže, še več krčmarstvo. Pozimi
pa tudi ni brez dela. Vešč je krojaški igli, tesarski sekiri, mi-
zarskemu obličju in dletu ... Kot nalašč bi bil za Bisernikove,
da bi vsepovsod poprijel in pomagal možu Ileju. Bržčas bi se
dobro sporazumevala ...

Seve, ovški Sevčev Gorej je premožnejši. Ni samo izučen tesar, tudi lesni trgovec je. Če bi se Gorej spravil k Bisernikovim, bi nemara za hramom na Beli takoj postavil žago. Iz Zajzere, izpod Višarij in Poldnevnika, bi najbrž na veliko vlačil les k Bisernikovim. Gorej na žagi, Zala na gruntu, kar rastel bi denar ...

Zala je oprta ob krepke boke nekaj trenutkov strmela v daljo tja na prvo Tropanovo senožet. Neki moški hodi tam okrog senika. Ni nemara Bošt? Zdrznila se je in nemirno zganila. Mati je opazila.

»No, kaj ti je, Zala?«

»Ah, nič!« se je potajila hči.

»Če ni nič, pa delajva naprej!« se je užalila mati.

Dečva se je zardela ugriznila v ustnice. Mati je dvignila motiko in začela nasekovati grobke za krompir.

»Zdaj pa vzemi ti cajno in nametavaj!«

Hči je molče segla po cajni in z desnico brodila po semen-skem krompirju in po bobku v vrečki. Bila pa je vsa raztrese-na in je nekajkrat vrgla po dva krljja in dva boba namesto enega. Tako rado se je namerilo v par, da se ji je zdelo že čudno, pomenljivo.

Seve, Bošt ji je o Veliki noči resno zatrdil, da se bosta še to leto vzela. Svojo obljubo ji je takrat potrdil s poljubom. Obljubo bo Bošt držal, o tem Zala ne dvomi. Ampak kako jo bo izvedel? Ali se bo Zala možila k Tropanovim ali se bo Bošt priženil k Bisernikovim? Za gospodarja pri Bisernikovih še ne bo kmalu. Za hlapca pa ne bo maral biti. Kako bo, kako?

Pa še tisto trapasto preseljevanje! Kaj če očeta navsezadnje vendarle kdo premaje in se bo tudi on odločil za selitev ... Kje in kako se bosta potem mogla z Boštom poročiti?

Zala je nametavala in ugibala, ali bi danes materi vendarle kaj zinila o možitvi. Težko je to, nerodno, mučno ... Burno

ji je utripalo srce. Vendar bo v kratkem morala z besedo na dan. Treba si bo pripraviti balo.

Spet sta z delom prenehali. Mati je z bolečino naravnala križ, Zala pa je zamišljena zrla v Zajzero proti planinam. Zadnji sončni prameni so pravkar lili na vrhove strmega, razoranega Viša, Nabojša in »Gamsove matere«. Tako spokojne so se zdele dečvi domače gore v večernih sojih in tenjah. Nad gorami se je zrcalila čista sinjina. Pod Višarjami pa je v smrekovih gozdovih bilo čuti ptičje petje. Tudi kukavica se je oglašala. Zalo je stisnilo pri srcu.

»Kukavica! Ali mi poje srečo? Vsaj eno naj mi nakuka, srečno možitev!«

»Ali bova skončali pred mrakom?« se je oglasila mati.

»Čemu se silite z nasekavanjem vi? Saj bi lahko jaz, da bova prej z delom pri kraju!«

»Pa daj spet ti!« je mati odmerila motiko hčeri.

Hiteli sta z delom, ali Zala ni bila z duhom pri saditvi. Še je poslušala kukavico in naštevala njene klice. Uho je ujelo tudi škrljančka, ki je krilil nekje prav nad njima in drobil svoj spev. Ujelo je tudi bodre klice ščinkavcev vse okrog. Ptičje petje ji je sprva bilo prav drago, potem pa jo je delalo otožno ...

»Lej, ptice si brez skrbi in težav pleto gnezda, jaz pa si niti povedati ne upam, kaj mi teži srce! Pa bi vendar morala ...« bi rekla skoraj naglas.

Ptičje petje je bilo na Zalino uho vedno glasneje. Vedno bolj se ji je dozdevalo, kakor da škrljanček cvrči nad njo, samo njo kliče in jo vzpodbuja: »Čuj, čuj, ljubezni čas, ljubezni čas, živijo, živ ...«

Ščinkavec se je celo približal najbližji jablani in na veji pogumno zavriskal: »Če, če, če ženina češ, hiti zdaj!«

Zala si ni mogla kaj, da bi se ne vzravnala in pogledala v jablano. Onkraj dreves so plamenele planine. Zdaj se je Viš

s svojo ostro konico že odeval v rdeče. Zala je zastrmela. Še nikoli ni domače gore videla tako slikovitih, občutila domačega kraja tako lepega in dragega.

»No, kam zreš, kaj razmotrivaš danes?« je vznevoljilo mater.

Dečva zdaj ni mogla več dušiti svojih občutkov. Poskušala je najti besedo, s katero bi vsaj malo razkrila svoje želje.

»Veste, mati ...« Glas je hčeri hotel obtičati v grlu, a se je posilila. »Mislim, če bo letos zemljica dobro obrodila, bi se v jeseni rada ...«

Več Zala ni mogla spraviti iz sebe.

Mati je takoj uganila, kaj misli hči. Za hip je pomislila. Čelo ji je šlo v gube in oči so se ji napele. Potem je dejala resnobno, vendar dokaj mehko in sočutno:

»Ni ti še sila, Zala! Imaš, hvala Bogu, še mater in očeta! Vendar branila ne bova, ne jaz ne oče. Le človek bo moral priti k nam tak, da bo vse prav. Veš, da te ne moremo dati od hrama, pa tudi veš, da imamo še Zofko, ki ima prav tako pravico do doma.«

Zali je prvi hip bilo olajšano. Mati torej ne bo nasprotna. Vendar je izrekla trdo besedo nezaupanja do Bošta. Kar naprej ji je šumelo v ušesih, jo tiščalo pri srcu. »Le človek bo moral priti k nam tak, da bo ...« Kaj Bošt ni človek, fant, da malo takih? Če bi ne bil človek, kot je treba, bi ne bil višarski cerkovnik, bi ne bil cerkveni pevec. Zalo je prav prizadelo. Ali naj kaj odgovori in Bošta zagovarja? Ali ne bo potem med njo in materjo zaradi Bošta prišlo do kakšnih neljubih besed?

Stisnila je ustnice, požrla slino, kot da hoče s tem požreti in zatajiti vso prihodnost. Nenadoma pa se ji je utrnila misel in je materi podrobila:

»Če bo Zofka pol taka, kot je Bošt, in tudi njen Kirštejnov Florej ali kdor koli pol tak kot Bošt, se nima ne od Bošta ne od mene nihče ničesar bati.«

»Ej, Florej veliko govori in se prsi. Do njegove ženitve bo še dosti Bele steklo mimo nas. Pa tudi do tvoje, mislim,« je mati zamahnila z roko.

Zali je lice zalila kri. V materinih besedah je začutila nenaklonjenost. Čemu ji je sploh šla razodevat svojo srčno skrivnost? Sicer pa, tudi če bo mati Boštu nasprotna, Zala ga ne zapusti. Bošt ali nihče! Bošt, tudi če bi morala z njim po širnem svetu! Bošt, samo Bošt! Bošt je človek zanjo!

Iz Zajzere so se že vlekli meglice in mrak je že legal na Ovčjo vas, ko sta mati in hči molče šli z njive. Vrhovi planin so krvaveli. Krvavelo je tudi Zalino srce. Oči pa so dečvi zdaj pa zdaj zaplavale gor proti Višarjam, kjer stoluje Marija Pomočnica.

»**B**og in Marija Višarska!« se je radostno iztrgalo iz krepkih prsi postavnemu Tropanovemu Boštu, ko je to leto prvič dospel na domačo senožet na prisojni rebri, od koder je bil tako očarljiv pogled tja na Ovčjo vas in na strme planine za njo.

»Oh, ti ljubi domači svet!« ga je prevzelo do duše. To pa toliko bolj, ker v Ovčji vasi živijo Bisernikovi, pri katerih je brhka Zala, h kateri ga tako vleče.

Kar s sekiro v desnici si je dvignil in predejal klobuk s krivci, da je dal duška svoji notranjosti.

Pozno popoldansko sonce se je gorko upiralo v Tropanovo senožet in zlatilo mlado trato. Pa jo je Bošt, ki je malo prej doma z bratom Ožbejem zoral njivo za »hrušče«, ki jih bodo sadili jutri zjutraj, obšel ob grmičevju, ki je raslo ob robu domačega sveta. Oči so mu iskale dolgih vitkih muževnih šib, da bi jih nasekal za nov vozni koš. Zamišljen je hodil in si s prstoma leve roke zdaj pa zdaj potegnil po kratkih rjavih brčicah pod nosom. Resnobno rožno obličje ga je razodevalo skrblljivega, kar moškega mladeniča, pa bolj gosposkega, ker je nosil usnjene hlače dokolenke in pod njimi debelo pletene zelene nogavice. Tudi naramnice čez živo pisano zimsko srajco so bile gosposke, tiste tirolske s širokim barvastim pasom počez.

V grmičevju okrog Tropanove senožeti je bila sama grča, nič pripravnega, da bi mogel Bošt odsekati.

»Če ni, tudi vojska ne vzame!« je z razočaranjem zaključil petindvajsetletni Tropanov najstarejši sin svoj obhod.

Kot mladega, za gospodarstvo vnetega človeka ga je zdaj zaskrbel domači senik sredi senožeti. Usmeril se je proti njemu in spotoma ogledoval krov. Še krog in krog njega je šel in pozorno motril, kako je s tankimi skodlami na strehi, ali ni katerih odtrgal sneg ali prehud pomladni piš. Nobene večje poškodbe ni opazil. Vendar je na osojni stani le stopil na trojne stopnice in odrinil vrata. Prijeten duh po mrvi, suhi mrvi, mu je zavel v nosnice, oči pa so se tudi vzradostile nad še dobršno zalogo sena.

»Hvala Bogu, ne bo sile do časa, ko bo živad odšla na planino na Višarje! Nateka noter pa tudi nikjer, hvala Bogu!«

Spet je zaprl senik in zavil okrog na sončno stran, kjer se je pod kapom za kratko poslonil na gorka bruna. Pogled mu je splaval spet v Ovčjo vas in na bele gorske velikane, ki so v popoldnevem soncu kipeli v svoji veličastni krasoti. Bošt je nekaj trenutkov zrl nanje kot zaverovan. Potem se je pa oglašilo srce, ki je ljubilo Zalo ... Kje neki je zdaj? Kje delajo danes?

Še so se iskrile v soncu trate pred senikom, breze niže doli, na robu senožeti, pa so drhtele v rahlem vetriču. Tam na levi, za Žabnicami in Trbižem, je pozdravljajal mogočni Mangart s Poncami. Boštu se je utrnila lepa misel:

»Ej, tod bi bilo za domačijo! Od jutra do večera sonce ... Vidiš pa v Ovčjo vas in v Žabnice, na planine levo in desno in naravnost pred seboj na Višarje ... Pa cesta spodaj in železnica. Ovška železniška postaja tako rekoč pod nogami ... Krščen matiček, tod bi bilo za domačijo, lepo domačijo! Zala, tod! Nebeško veselje bi bilo tu gori! Zala, tod!«

Bolj ko je mislil, bolj ga je misel grela in razvnela. Kar planil bi bil najrajši tja v Ovčjo vas ... Koj mora Zali razodeti ... Nikjer lepšega doma kot tod na senožeti! Tod, tod!

Dognanje je bilo tako živo in silno, da je z močjo zasadil sekirico v bruno. Potem jo je iztrgal in se odpravil. Kar neslo ga je dol na veliko cesto v dolino. Na šibe za nov vozni koš je čisto pozabil. Mislil je le, kod se bo dala speljati gor v senožet k novi domačiji prava vozna pot, zložna in široka ... No, nekaj smrek in borovcev bo moralo pasti in nekaj travnika bo treba žrtvovati. Pa to se vse naredi za takšno domačijo ...

Spodaj v dolini na gladki asfaltirani cesti pa Bošt ni vedel, kaj in kako bi. Neznansko ga je vleklo k Zali v Ovčjo vas, pa spet je bilo za vasovanje še prezgodaj. Ne gre, da bi še za dne pridrvajsal k Bisernikovim! Podnevno vasovanje, kot da doma nima nobenega dela! Če že ne Bisernikovi, bi mu pa sosedge utegnili oponesti in ga po zobeh vlačiti, kako venomer čepi pri Bisernikovih. Pa še višarski cerkovnik ...

»Ne, se ne spodobi,« je sprevidel. »Rajši pojdem kod naokrog. V trdem mraku pa tja!«

Pognal se je preko železniške proge in izginil gor v gosto Kobro, poraščeno z vsakovrstnim drevjem.

S talečih se snežišč po grapah mu je hlad mrzlo udaril v obraz in tudi po životu ga je skoraj zmrazilo. Vendar je bilo v gozdu med bukvami in gabri slikovito. Čudil se je, da je tod na osojni strani drevje že tako ozelenelo.

Zdaj pa zdaj je postal in prisluhnil. V mladem zelenju so radostno cipkali drobni ptiči. Tu pa tam je švignila po tleh veverica in se zakadila po deblu. Potuhnjeno se je znala skriti. Pa jo je Bošt s svojo močno hojo spet spodil dalje. Kadar je zašel pod kakšno vejevje, si je z roko poprijel klobuk s krivci, da bi mu ga ne odneslo. Stopal je s težkimi gojzerji po mehkih, še mokrotnih tleh tako krepko, da je puščal za sabo vidno sled.

To prebijanje skoz ozeleneli in oživali gozd ga je zares veselilo. Letos še ni bil v gozdu. To je vse kaj drugega kot šola v Ljubljani. Še pred dobrim mesecem je tičal tam v mestu, zdaj

pa diha zrak zunaj v svobodni prirodi in občuti spet svoj mladeniški zanos.

Vendar je tudi tista šola v Ljubljani bila zanj zanimiva in koristna ... Nekaj glasbe in petja se je pa le naučil. Pa dosti dobrih fantov je spoznal in se z njimi celo spoprijateljil. Čeprav so visokošolci. Še sedaj so mu tako dragi: Vinko, Matej, Jože, Danilo ... Ej, tako prijazni mladeniči, tako prijazni gospodje! Salamenski Hitler, da je ta vrag moral butniti tudi v njihovo državo in napraviti razdejanje!

Bošta je obšla grenkoba ob spominu na zadnje tedne. Z nevoljo se je spominjal, kako čudno se je zapletlo in se naglo zaostri. Njemu seve v tisti napetosti pred izbruhom vojne ni kazalo drugega, kot da jo je pobrisal domov. Zadnji trenutek, v soboto pred cvetno nedeljo, tik pred nemškim napadom na Ljubljano, se je vrnil domov v Žabnice. Poslej bi ne mogel tako kmalu dospeti v Kanalsko dolino.

Sicer je pa na veliki teden tudi Žabničanom in vsem slovenskim ljudem po Kanalski dolini šlo hudo za nohte. Dol v Piemont bi jih Lahi preselili, če bi jugoslovanska vojska predrila mejo pri Fužinah ...

»Preklemano, dol v Piemont!« se je naglas vznevoljil. »Pa jaz bi se jim že ne dal odgnati in preseliti! Na Višarje bi frknil, pa prav na Višarje!«

Pa se je brž ustrašil svoje glasne napovedi in naglo pogledal okrog sebe. Na Višarje, hoj, to je sveta beseda, to je skrivnost za slovenskega človeka ... »Fantje, naša najvišja, naša poslednja trdnjava pa nam ostanejo Svete Višarje! Ondi je srce, kamor se stekajo tri življenjske žile našega rodu: Koroška, Primorska, Kranjska. Na Višarjah se združuje slovenski narod!« se je Boštu nagloma vzela iz spomina velika beseda, ki jo je mladim polagal na srce duhovni vodja v Ljubljani. »Z Višarjami bomo obstali, ker jih je Bog izbral za Marijo. Le plašča Marijinega se držimo!«

Seveda, Bošt bi ušel prav gotovo na Višarje. Morda bi moral iskati zatočišče in skrivališče tudi višje, v Beračih in Lovcih. Ali tam gori bi se držal, če bi tudi jedel le koreninice in travo. Preseliti bi se pa nikakor ne dal!

V znak svoje odločnosti je krepko klatil s sekirico okoli sebe in klestil vejevje, ki mu je delalo ovire na poti.

Slednjič se je po obronku skoz goščavo prebil na svetlo jaso, ki so jo obrobljale mlade breze.

»Hej, breze! Takšne kot pri Bisernikovih!« je dahnilo Boštu v spomin.

Pred njegovim duhom se je razgrnila slika velikonočnega popoldneva. Tedaj je vojna vihra bila že mimo in so ljudje že svobodno in brez bojazni šli na obiske. Bošt jo je mahnil v Ovčjo vas. Najprej so pri Bisernikovih kramljali v izbi ob velikonočnem žegnu. Potem sta z Zalo zavila na dvorišče in naprej k čebelnjaku, za katerim se gor v reber dvigajo breze. Sedla sta na klop pri čebelnjaku – čebelnice so jima krotko sedale na obleko in po rokah – in Bošt je Zali podrobno pripovedoval, kako je bilo v Ljubljani: na orglarski šoli, kako na stanovanju žabniškega gospoda, kako je nekajkrat bil v gledališču, na pevskih in glasbenih koncertih ... Zala ga je poslušala in okrog usten ji je venomer igral neki nasmešek, dokler ni usekala:

»In za kakšno Ljubljančanko si tudi pogledal, ali ne?«

»Ah, kje!«

»Le nič ne taji, Bošt! Le nič se ne delaj tako nedolžnega!«

»Ne razumem te, Zala.«

»O, seveda ne. Misliš, da bom tako dolgo čakala, da bom butnila v tvojo nevesto tam v Žabnicah ali tu v Ovčji vasi?«

»V kakšno nevesto? Ali ti nisem vedno pisal? Vedno in povsod sem mislil nate, samo nate. Kaj meniš, da sem vetrnik? Vem, kdo je Bisernikova Zala.«

»Imenitna ljubljanska gospodična nisem ...«

»Ti! Še enkrat me zbodi z ljubljansko gospodično, pa bom zares hud!«

Tedaj se je Zala v lepi praznični obleki sproščeno zasmejala. Dobro je preskusila svojega fanta! Bošt pa se je seve takoj omečil in jo objel.

Potem sta se radostno pomenkovala in prišla na ženitev.

»Veš, da ne boš imela strahu pred kakšno ljubljansko gospodično, se bova poročila že letos. Ali ne?«

Zala ga je svetlo pogledala.

»Misliš resno, Bošt?«

»Prav resno. Ne bom več čakal. Saj si za to, kaj?«

»Sem, Bošt. Torej si mi le bil zvest.«

»Viš jo ... Še in še mi hočeš nagajati. Ti boš pa že budna moja ptička!«

Z vso prisrčnostjo sta si Bošt in Zala stisnila roke. To je bila njuna zaroka. In to je zdaj Boštov najdražji spomin. Spremlja ga, koder gre. Na svetli jasi tu gori, ki jo obkroža venec mladih brez, pa mu je še posebej oživel.

Zavil je počez na desno v smeri proti Ovcji vasi. Spet se je znašel pod košatim drevjem.

»Da, poročila se bova še letos!« si je naglas ponovil. Da bi potrdil svojo odločitev, je s sekirico čvrsto mahnil v debelo deblo.

Krepki udarec je močno jeknil po hosti. Nekje v vrhu je zafrfalo, in po zraku se je popeljal velik ptič. Bošt je urno stegnil vrat in lovil z očmi.

»Hoj, gošar! Glej ga, glej! Menda se je že zdaj, ko je še večer, pripravljaj na jutranje petje. Pa ne boš več dolgo zobal zvezd! Dobro da vem, kje si doma!«

Da bi si zapomnil drevo, s katerega se je popeljal divji petelin, je pristopil k deblu in vanj s sekirico vrezal svoje zna-

menje. Pa da bi se ne motil, ali je res bil gošar ali kaj drugega, je drevo obšel in z nogo pobrskal po tleh po preperelem listju. Kmalu je zagledal nekaj svežih kurjekov.

»Si že pravi! Tu se bova srečala. Moj boš, moj! Moj, a podaril ga bom Zali!«

V Boštu je vzdrhtela lovska žila. Kar težko mu je bilo, da nima pri sebi puške, čeprav bi ne streljal. Ko planini na Višarjah, vedno nosi s seboj puško, ob jutrih in večerih in še kdaj čez dan ...

Delati se je začel že mrak, in Bošt se je spustil nizdol proti Ovčji vasi. Na šibe vso pot ni nič mislil, le spodaj ob Belijih je nagloma nekaj odsekal, pa ne za vozni koš, marveč kar tako, da bi imel kaj v roki, za izgovor pred Bisernikovim očetom.

Rahle večerne megle so se že vlekli po Zajzeri, vrhovi Viša, Nabojša in Montaža pa so bili še škrlatni, ko je Bošt previdno stopal po brunih čez bučečo Belo. V eni roki je držal sveženj nasekanih šib, v drugi pa sekirico. Voda je prav pod bruni padala v globok tolmun.

Od mostička je urno krenil k Bisernikovim. Njihov enonadstropni dom se je v mraku še belil in vabil. Gospodarsko poslopje, ki je stalo ob strani zase, je bilo še višje, mogočnejše. Na dvorišču je iz tatrmana naglo drla voda.

Bošt je napenjal oči, ni li Zala kje zunaj na dvorišču, morda pri tatrmanu ali kod ob gospodarskem poslopju. Rad bi jo dobil na samem, saj bi se tako pozdravila lažje, bolj od srca. Pa tisto misel glede domačije na Tropanovi senožeti bi ji rad čimprej razodel ...

Kaj se hoče, bo že tako, da bo doma pri Tropanovih v Žabnicah dom podedoval najbrž najmlajši, tretji brat Gorej, pri Bisernikovih bo pa tudi po vsej verjetnosti imela prednost mlajša Zofka ... Vsekakor bo za Bošta in Zalo bolje, da si sezidata novo lastno hišo, kot da bi prevzela katero ovško, ki so jo bili zapustili slovenski preseljenci. Trepji trepasti, ki so

tako noreli v Hitlerjev Rajh. V tiste opuščene hiše in na tiste kmetije, ki jih je že zasegla laška država, pa ne! Res je mogoče, da bi za katero teh ne bilo treba toliko odrajtovati, vendar z Lahy ne kaže imeti opravka. Lahy znajo tako zahrbtno speljati, da se nasmoliš. Bržčas pa tistih hiš sploh ne bodo več oddajali domačinom, marveč bodo rajši navlekli v vas kakšne Furlane, da bo čimprej vse potujčeno ... Salamenska rogovileža Hitler in Mussolini sta naredila zgago še tu pod Višarjami!

Zale ni bilo pri tatrmanu in nikjer na dvorišču. Je pa Bošt zagledal luč v hlevu.

»Ej, najbrž molze!«

Usmeril se je hitro tja in z nestrpnim srcem odrinil hlevna vrata. Pa je prav med durmi in podboji zadel na očeta Ileja, majhnega, suhljatega, a koščenega moža.

»Ho, kaj pa tebe nosi tod, Bošt? In še šibe imaš! Misliš, da je danes šapanje?

Gospodar, ki je na koničastem klobuku in celo po dolgih brkih imel nasmetene drobce suhe mrve, je bil začuden. Še večja pa je bila zadrega Boštova. Nak, očeta se ni nadejal. Pa se je fant hitro znašel z besedo.

»Za takšne zamudnike, kot sem jaz, je šapanje tudi nocej. Pa ne bom šapal ljudi, marveč stari vozni koš ...«

»A, že vem. No, daj jih sem šibe, da vidim, če bodo pravšnje!« je oče Boštov izgovor vzel resno.

Šibe je jemal eno za drugo, jih otipaval, upogibal, potem pa zmajal z glavo in dejal:

»Bošt, bolj za šapanje so kot za vozni koš! Kakšen les si sploh vrezal? No, bova pogledala pri luči! Pa v hlevu je slaba luč, pojdi z mano v kuhinjo!«

Boštu je bilo nerodno, da se je oče tako zapičil v šibe, ki jih je odsekal pri vodi kar tako, ne da bi gledal, kakšen les je.

Bo že moral najti boljši izgovor, ali priznati, da je prišel k hiši pravzaprav le zaradi Zale.

V kuhinji je bila samo mati, velika, močna žena. Zaradi bolečin v križu se je z levico naslanjala na steno, z desnico pa mešala mlečno kašo v kozici na štedilniku. Ko je med vrati najprej uzrla samo moža s šibami, se je vznevoljila.

»Kaj pa boš s temi šibami spet?«

»Niso moje, sva dva. Le bojte se zdaj, ženske!« je hudomušno zapretel mali, žilavi gospodar.

»O, Bošt! Saj pravim, kadar človek na koga misli, pa pride ...« je mati ob pogledu na Tropanovega iz Žabnic na mah postala prijazna.

»Zares, Bisernikova, zato sem tudi prišel. Saj veste,« je Bošt hitro obračal vodo na svoj mlin, »da k vam rad pridem.«

»To se ti je moralo res hudo kolcati, da si tako naglo prišel,« je mati vrnila zadovoljna.

»Hoho!« se je zakrohotal oče Ilej. »Če bi se moškemu vselej kolcalo, ko babe mislijo nanj, bi moral revež kot osel venomer rigati.«

Materi se je zamerilo, da mož pred gostom takšne klati. Vrnila mu je:

»O seveda, oče! Kaj si ti v mladih letih rigal, ko sem mislila nate?«

»Skoro da!« se oče ni vdal.

Zala je zadaj za stranskimi vrati v shrambi precejala mleko. Takoj je po glasu spoznala Bošta in ji je pri srcu postalo gorko. Očetovo besedičenje pa jo je vznevoljilo. Takšno govorjenje! Ni vedela, ali naj s precejanjem mleka preneha in se prikaže v kuhinjo, da oče ne bo takšnih klatil, ali pa naj nadaljuje z delom. No, da ne bo kdo rekel, da niti toliko ne strpi, da bi precedila vse mleko, je še ostala v shrambi. Bo tudi lepše, da Bošt po njej vpraša.